

ECONnect

NTNU

Faktor

- en eksamensavis utgitt av ECONnect

Eksamensbesvarelse: SØK3001 – Økonometri I

Eksamen: Våren 2009
Antall sider: 22

Om ECONnect:

ECONnect er en frivillig studentorganisasjon for studentene på samfunnsøkonomi- og finansøkonomistudiet ved NTNU. Vi arbeider for økt faglig kompetanse blant våre studenter samt tettere kontakt med næringslivet. Det gjør vi ved å arrangere fagdager, gjesteforelesninger, bedriftspresentasjoner m.m. I dag går det ca. 200 studenter på bachelornivå (1.-3. klasse) og ca. 70 studenter på masternivå (4.-5. klasse). Studentene på masternivå er fordelt på de to linjene samfunnsøkonomi (ca. 50 stk) og finansiell økonomi (ca. 20 stk). Mer om ECONnect og aktuelle arrangementer på www.econnect-ntnu.no.

ECONnect består av følgende personer ved utgivelsestidspunkt:

Bjørn Bergholt (Leder)	bjorn@econnect-ntnu.no
Elise Caspersen (Fagdagensvarlig)	elise@econnect-ntnu.no
Pål Christian Vågbø (Bedriftansvarlig)	paal@econnect-ntnu.no
Tormod Hagerup (Økonomi/Samfunnsøk.)	tormod@econnect-ntnu.no
Tiril Toftedahl	tiril@econnect-ntnu.no
Louis Dieffenthaler	louis@econnect-ntnu.no
Tone Hedvig	tone@econnect-ntnu.no
Ole Christian Grytten	ole@econnect-ntnu.no

Post- og besøksadresse:

ECONnect, NTNU Dragvoll
Institutt for samfunnsøkonomi
Bygg 7, Nivå 5
7491 Trondheim

Organisasjonsnummer:

NO 994 625 314

Hjemmeside:

www.econnect-ntnu.no

Merk: Eksamensbesvarelsene har i varierende grad feil og mangler, både oppsett og innhold. De vil også kun vise en av flere mulige fremgangsmåter. ECONnect står ikke ansvarlig for selve faginnholdet.

Kommentar fra sensor:

Besvarelsen framstår som svært ryddig, veldisponert og poengtert. Besvarelsen indikerer at kandidaten behersker sentrale økonometriske metoder svært godt og han/hun er i stand til å anvende metodekunnskapene på de problemstillinger som reises i oppgaveteksten. Besvarelsen er klart best på oppgave 1 og 2, mens oppgave 3 inneholder noen uklarheter som bør kommenteres. På oppgave 3b bes for eksempel kandidaten om å konstruere et 95% konfidensintervall for effekten av ølskatt på 0,50\$ per kasse. Kandidaten velger da å lage konfidensintervallet rundt den estimerte parameteren for ølskatt, 0.45. Her ville imidlertid det mest naturlige være å konstruere konfidensintervallet rundt effekten av 0,50\$. Det gir et konfidensintervall for effekten på $0.45 \cdot 0.5 \pm 1.96 \cdot 0.22 \cdot 0.5$. Altså et konfidensintervall på (-0.44, -0.01) som inkluderer verdier av effekten svært nær null. På spm c) spørres det om effekten av at inntekten i delstaten øker med 1%. Kandidaten kommenterer at koeffisientestimatet betyr at antall dødsfall per 10000 innbyggere øker med 0.0181 når inntekten øker med 1%. Dette er effekten det spørres om. Tallet 14.66 som han/hun kommer fram til like nedenfor er ukommentert og bidrar lite til forståelse. Dessuten konstrueres det igjen et konfidensintervall for parameteren og ikke for effekten av 1% økning i inntekten.

**EKSAMENSOPPGAVE I SØK3001
ØKONOMETRI I**

Faglig kontakt under eksamen: Jørn Rattsø

Tlf.: 9 19 34

Eksamensdato: Tirsdag 2. juni 2009

Eksamenssted: Dragvoll

Eksamenstid: 5 timer

Studiepoeng: 15

Tillatte hjelpemidler: Flg formelsamling: Knut Sydsæter, Arne Strøm og Peter Berck (2006): Matematisk formelsamling for økonomer, 4utg. Gyldendal akademiske. Knut Sydsæter, Arne Strøm, og Peter Berck (2005): Economists' mathematical manual, Berlin.
Enkel kalkulator Citizen SR-270x el. HP 30S.

Sensur: 23. juni 2009

Antall sider bokmål: 2

Antall sider nynorsk: 2

Antall sider engelsk: 2

Bokmål

Eksamen består av tre oppgaver som alle skal besvares

Oppgave 1

Forkklar hva slags skjevhet vi kan få i estimatene hvis vi utelater en relevant variabel, også kalt underspesifikasjon av modellen.

Anta en modell med en avhengig variabel og en forklaringsvariabel og hvor en relevant variabel er utlatt. Hvis vi antar at den utelatte variabelen har positiv effekt på den avhengige variabelen, hva kan vi da si om skjevheten i estimatet for forklaringsvariabelen? Forklar hvilke faktorer som bestemmer størrelsen på skjevheten.

Diskuter hvordan vi bør gå fram i analysen hvis den utelatte variabelen ikke er observerbar.

Oppgave 2

En analyse av kjønnsforskjeller blant toppledere i USA er basert på data for 46 670 bedrifter. Data omfatter variablene WAGE (årslønn, målt i dollar), MARKET VALUE (markedsverdi av bedriften, målt i millioner dollar), RETURN (aksjeavkastning, målt i prosent). Kjønn er representert med dummyvariabelen FEMALE som har verdi 1 når topplederen er kvinne og verdi 0 når det er en mann. Fotskrift i angir bedrift i hvor $i = 1, \dots, n$ og $n = 46\ 670$.

En regresjonsanalyse av sammenhengen mellom lønn og kjønn ser slik ut, hvor standardavvik er oppgitt i parenteser under de estimerte parametrene:

$$\ln(WAGE)_i = 6.48 - 0.44 FEMALE_i$$

(0.01)   (0.05)

- a) Forklar hvordan koeffisienten med verdi -0.44 skal tolkes.
- b) Tilsier dette resultatet at kvinnelige toppledere diskrimineres?

I en utvidelse av analysen estimeres følgende relasjon:

$$\ln(WAGE)_i = 3.86 - 0.28 FEMALE_i - 0.37 \ln(MARKETVALUE)_i + 0.004 RETURN_i$$

(0.03)   (0.04)   (0.004)   (0.003)

- c) Forklar hvorfor estimert koeffisient for dummyvariabelen som representerer kjønnsforskjellen nå er redusert til -0.28.
- d) Gi en tolkning av effekten av markedsverdi på toppledernes lønnsnivå.
- e) Er det større sannsynlighet for at store bedrifter har kvinnelige toppledere?

Oppgave 3

Det er gjort en panelanalyse med data for 48 stater i USA i perioden 1982 til 1988 for å analysere faktorer som påvirker trafikkdødsfall. Data omfatter 336 observasjoner, trafikkdødsfall er representert ved variabelen DEATH og målt i dødsfall per 10.000 innbyggere. Estimaterne for følgende variable rapporteres: BEERTAX (ølskatt målt i dollar per kasse øl), UNEMP (arbeidsledighetsrate målt i prosent) og REALINC (realinntekt per innbygger). Gjennomsnittlig trafikkdødsfall per 10.000 innbyggere i denne perioden er 2 og gjennomsnittlig ølskatt er 0.50 \$ per kasse. Fotskrift i angir stat og t angir år.

En enkel analyse av sammenhengen mellom trafikkdødsfall og ølskatt gir følgende relasjon (standardavvik er oppgitt i parentes under estimert parameter, konstantledd er utelatt):

$$DEATH_{it} = 0.36 BEERTAX_{it}$$

(0.05)

a) Gi en tolkning av hva dette estimeringsresultat sier om sammenhengen mellom ølskatt og trafikkdødsfall.

I en utvidelse av analysen brukes fixed effects konstanter for hver stat og tidsdummier for år og følgende estimeringsresultat oppnås, hvor konstantene er utelatt:

$$DEATH_{it} = -0.45 BEERTAX_{it} - 0.063 UNEMP_{it} + 1.81 \ln(REALINC)_{it}$$

(0.22)   (0.012)   (0.47)

b) Gitt dette estimeringsresultat, hvor stor virkning vil en økning av ølskatten med 0.50 \$ per kasse ha på trafikkdødsfall i gjennomsnitt? Hva er konfidensintervallet for effekten?

c) Staten New Jersey har 8.1 millioner innbyggere. Anta at New Jersey har en ølskatt på 1\$ per kasse i 1988. Hvor mange liv kan vi si at ølskatten redder i løpet av et år? Konstruer et 95-% konfidensintervall for effekten.

d) De økonomiske variablene synes å ha betydning for trafikkdødsfallene. Gi en tolkning av effekten på trafikkdødsfall av arbeidsledighet og inntektsnivå.

e) Anta at realinntekten i New Jersey øker med 1% neste år. Gi en prediksjon av endringen i trafikkdødsfall i staten neste år. Konstruer et 90-% konfidensintervall for prediksjonen.

f) Det er reist spørsmål om arbeidsledigheten har større effekt på trafikkdødsfall i de vestlige statene i USA. Hvordan kan du teste en slik hypotese? Vis hvordan du vil spesifisere regresjonsmodellen for å gjøre slik test og hvilken test du vil bruke.

g) En forsker vil undersøke hvordan snøforholdene påvirker trafikkdødsfall. Hun samler inn data om snøforhold og legger en variabel til den utvidede modellen ovenfor. Sammenlign følgende framgangsmåter for å analysere snøforholdene: 1) Forskeren samler inn data om gjennomsnittlig snøfall i hver stat og bruker dette som variabel (AVERAGESNOW). 2) Forskeren samler inn data om snøfall i hver stat for hvert år i datamaterialet og bruker denne som variabel (SNOW).

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Oppg 1

Antar ^{enkel} lineær populasjonsmodell;

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_i + u$$

↳ restledd

Antar tilfeldig utvalg, dvs $\text{Cov}(u_i, u_j) = 0$ for $i \neq j$
 Får da empirisk modell

$$(1) u_i = \beta_0 + \beta_1 x_{ii} + u_i \quad i = 1, 2, \dots, n$$

Antar variasjon i forklaringsvariabel, x .

Ønsker å estimere modellen via minste kvadraters metode, MKM. Estimatorene $\hat{\beta}_0$ og $\hat{\beta}_1$ gir så predikert verdi på $\hat{y}$

$$\hat{y}_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x_{ii}$$

og u finnes residualer (det observerbare motsetning n restleddene) som

$$\hat{u}_i = y_i - \hat{y}_i$$

MKM gir ut på å velge $\hat{\beta}_0$ og $\hat{\beta}_1$ slik at den kvadrerte summen av residualer minimeres, slik at u får (en slags) gjennomsnittlig sammenheng mellom x_i og y_i .

$$\min_{\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1} \sum_{i=1}^n \hat{u}_i^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{ii})^2 \equiv SSR$$

(I det følgende skriver jeg $\hat{Z} = Z'$)

FCB

$$1) \frac{\partial SSR}{\partial \hat{\beta}_0} = 0 \rightarrow 2 \hat{Z} (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{ii}) \cdot (-1) = 0$$

$$\hat{Z} (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{ii}) = 0$$

Ganger med $\frac{1}{n}$ på begge sider

$$\frac{1}{n} \hat{Z} (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{ii}) = 0$$

$$\frac{1}{n} \hat{Z} y_i - \frac{1}{n} \cdot n \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 \frac{1}{n} \hat{Z} x_{ii} = 0$$

$$\bar{y} - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 \bar{x}_i = 0$$

$$\text{dvs } \bar{y} = \frac{1}{n} \hat{Z} y, \quad \bar{x}_i = \frac{1}{n} \hat{Z} x_i$$

$$\hat{\beta}_0 = \bar{y} - \hat{\beta}_1 \bar{x}_i$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

$$ii) \frac{\partial SSR}{\partial \hat{\beta}_1} = 0 \rightarrow 2 \sum (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{ii}) (-x_{ii}) = 0$$

$$\sum (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{ii}) x_{ii} = 0$$

 Setter inn for $\hat{\beta}_0$

$$\sum (y_i - \bar{y} + \hat{\beta}_1 \bar{x} - \hat{\beta}_1 x_{ii}) x_{ii} = 0$$

$$\sum (y_i - \bar{y}) x_{ii} = \hat{\beta}_1 \sum (x_{ii} - \bar{x}) x_{ii}$$

$$\hat{\beta}_1 = \frac{\sum (y_i - \bar{y}) x_{ii}}{\sum (x_{ii} - \bar{x}) x_{ii}}$$

som er det samme som

$$\hat{\beta}_1 = \frac{\sum (y_i - \bar{y})(x_{ii} - \bar{x})}{\sum (x_{ii} - \bar{x})^2} \quad \#$$

Omskrevet videre...

$$\text{Har at } \bar{y} = \beta_0 + \beta_1 \bar{x}_1 + \bar{u} \quad (\text{snittet av (1)})$$

Trekker dette fra (1)

$$y_i - \bar{y} = \beta_1 (x_{ii} - \bar{x}_1) + (u_i - \bar{u})$$

 Inn i uttrykket for $\hat{\beta}_1$:

$$\hat{\beta}_1 = \frac{\sum (\beta_1 (x_{ii} - \bar{x}_1) + (u_i - \bar{u})) (x_{ii} - \bar{x}_1)}{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1)^2}$$

$$= \frac{\beta_1 \sum (x_{ii} - \bar{x}_1)^2 + \sum (x_{ii} - \bar{x}_1)(u_i - \bar{u})}{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1)^2}$$

$$= \beta_1 + \frac{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1) u_i}{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1)^2} \quad \text{sidan } \sum (x_{ii} - \bar{x}_1)(u_i - \bar{u})$$

$$= \sum (x_{ii} - \bar{x}_1) u_i - \bar{u} \underbrace{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1)}_{n\bar{x}_1 - n\bar{x}_1 = 0}$$

 Hvis vi nå antar
 (*) $E(u_i | x_{ii}) = 0$

$$\text{dvs } E(u_i) = 0 \\ \text{og } E(x_{ii} u_i) = 0$$

$$iii) E(\hat{\beta}_1 | X_i) = \beta_1 + \frac{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1) \overbrace{E(u_i | x_{ii})}^0}{\sum (x_{ii} - \bar{x}_1)^2} = \beta_1$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Så dersom (*) gjelder, dvs at (1) er sann modell er $\hat{\beta}_1$ forventningsrett!

Men ved undersøpsiåreakken av modellen, kan vi fers anta at sann modell er gitt ved

$$(2) \quad y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \beta_2 x_{i2} + u_i, \text{ der } E(u_i | x_{i1}, x_{i2}) = 0$$

Dermed er leddet x_{i2} utelat variabel i (1)

fra sann modell finnes u

$$\bar{y} = \beta_0 + \beta_1 \bar{x}_1 + \beta_2 \bar{x}_2 + \bar{u}$$

og

$$y_i - \bar{y} = \beta_1 (x_{i1} - \bar{x}_1) + \beta_2 (x_{i2} - \bar{x}_2) + (u_i - \bar{u})$$

Setter nå dette inn i uttrykket for $\hat{\beta}_1$ i (#)

$$\begin{aligned} \hat{\beta}_1 &= \frac{\sum (\beta_1 (x_{i1} - \bar{x}_1) + \beta_2 (x_{i2} - \bar{x}_2) + (u_i - \bar{u})) (x_{i1} - \bar{x}_1)}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2} \\ &= \frac{\beta_1 \sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2 + \beta_2 \sum (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{i2} - \bar{x}_2) + \sum (u_i - \bar{u})(x_{i1} - \bar{x}_1)}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2} \\ &= \beta_1 + \beta_2 \frac{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{i2} - \bar{x}_2)}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2} + \frac{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1) u_i}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2} \end{aligned}$$

Tar nå forventningen på begge sider, betinget på x_{i1} og x_{i2}

$$E(\hat{\beta}_1 | x_{i1}, x_{i2}) = \beta_1 + \frac{\beta_2 \sum (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{i2} - \bar{x}_2)}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2} + \frac{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1) E(u_i | x_{i1}, x_{i2})}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2}$$

(merk at u ikke setter forventning på x_1 og x_2 leddene) eftersom jo forventningen gjøres betinget på disse

✓

$$E(\hat{\beta}_1 | x_{i1}, x_{i2}) = \beta_1 + \beta_2 \hat{\delta}_1$$

$$\text{der } \hat{\delta}_1 = \frac{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{i2} - \bar{x}_2)}{\sum (x_{i1} - \bar{x}_1)^2}$$

Som vi jo ser er $\hat{\delta}_1$ ^{nu} estimatet av δ_1 fra likningen ($E(u_i | x_{i1}) = 0$)

$$x_{i2} = \delta_0 + \delta_1 x_{i1} + v$$

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

Dermed ser vi at når vi utelater en relevant variabel (dvs $\beta_2 \neq 0$) vil vi få forvrengingsskjevhet i MKN-estimatet på β_1 dersom utelatt variabel, x_2 , er korrelert med inkludert forklaringsvariabel, x_1 , i ligning (1).

Dette kalles utelatt variabelskjevhet, som altså kan oppstå ved underspesifiseringen av modellen.

Som sagt er x_2 her relevant variabel (psviktes altså y , $\beta_2 \neq 0$), og vi har skjevhet dersom x_1 og x_2 er korrelerte, dvs $\delta_1 \neq 0$.

Vi får opplyst at utelatt variabel har positiv effekt på avhengig variabel, dvs $\beta_2 > 0$.

Størrelsen på skjevheten vil da avhenge av om x_2 er positivt eller negativt korrelert med x_1 .

Heris

* $\hat{\delta}_1 > 0$, positiv korrelasjon mellom x_1 og x_2 ,
er $\beta_2 \hat{\delta}_1 > 0$, slik at $E(\hat{\beta}_1 | x_1, x_2) > \beta_1$

$\Rightarrow$ utelatt variabel blir overestimert (effekt av x_1 på y (positiv skjevhet))

Intuisjon: Økt x_1 øker x_2 på de er positivt korrelerte. Økt x_2 øker y når $\beta_2 > 0$, og denne effekten kommer i tillegg til den isolerte effekten av x_1 . Dermed ser effekten av x_1 ut til å være større enn den virkelig er.

* $\hat{\delta}_2 < 0$, negativ korrelasjon

er $\beta_2 \hat{\delta}_1 < 0$, slik at $E(\hat{\beta}_1 | x_1, x_2) < \beta_1$

$\Rightarrow$ underestimering (negativ skjevhet)

* $\hat{\delta}_2 = 0$, $\beta_2 \hat{\delta}_1 = 0 \rightarrow E(\hat{\beta}_1 | x_1, x_2) = \beta_1$

$\Rightarrow$ ingen skjevhet

Vi ser altså at det er β_2 og $\hat{\delta}_1$ som er avgjørende for skjevheten. Jo større effekt av x_2 på y (større β_2) og jo større korrelasjon (pos eller negativ) mellom x_1 og x_2 - jo større er denne skjevheten.

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Frå analysen så langt ser vi at vi får β_1 et forventningsrikt estimat på effekten av x_1 på y , hos kontrollerte for x_2 (altså estimert (2))

Det kan imidlertid være at grunnen til at variabelen utelates er at den ikke observeres f.eks. Hvis vi ønsker å finne effekten av utdanning (educ) på lønn (wage), vil medfødt evne (abil) ganske godt korrelert med educ ($\beta_2 \neq 0$) og påvirke wage ($\beta_2 \neq 0$), men dette er en uobserverbar variabel. Hva gjør man da?

1) Løser problemet og estimerer modellen med utelatt variabel

$$\text{wage}_i = \beta_0 + \beta_1 \text{educ}_i + u_i$$

$\rightarrow \beta_2 \text{abil}_i$ inngår

Vi kan her forutsi skjervikten da abil og educ trolig er positivt korrelert og abil trolig har positiv effekt på wage. Dermed kan vi da utfra at β_1 vil overestimere effekten av educ på wage, og ta dette med i betraktningen.

2) Bruk en proxy på den utelatte variabelen I 1.ers kan vi bruke IQ-score som proxy på abil.

Dette vil være en forbedring av β_1 -estimert sannsynlighet med 1), men IQ vil ikke fange opp alt av abil, slik at vi fortsatt ikke kan si oss fornøyd (vi får måletellproblemet her...)

3) Antar nå at vi ikke bare har tverrsnittslata, men at vi har fulgt de samme individene, $i=1,2,\dots,n$, over flere år, slik at vi har paneldata. Får da følgende modell

$$(3) \quad y_{it} = \beta_0 + \beta_1 x_{it} + u_{it}$$

$i=1,2,\dots,n$

$t=1,2,\dots,T$

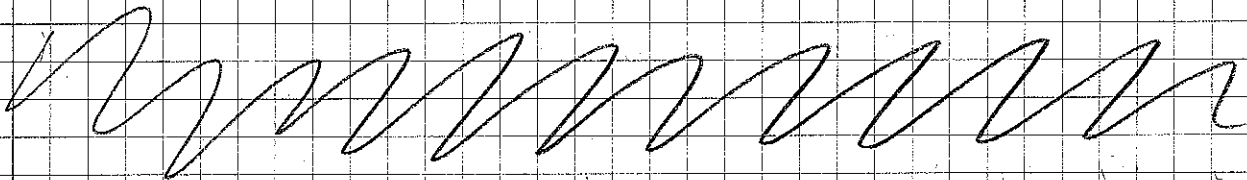
Antar at vi kan dele opp restleddet

$$u_{it} = \eta_i + \varepsilon_{it}$$

✓ der η_i - individspesifikk komponent som ender opp restleddetsvariable som er spesifikt for individet

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

og da ikke varierer over tid. Herunder kan vi dermed plassere ϵ_{it} .
 ϵ_{it} er den delen av restleddet som i tillegg til η_i varierer mellom individ, også har tidsdimensjon

Antar her

$$i) E(\epsilon_{it}, \epsilon_{js}) = \begin{cases} \sigma_\epsilon^2 & \text{hvis } i=j, t=s \\ 0 & \text{ellers} \end{cases} \quad \begin{matrix} \text{(homoskedastisitet)} \\ \text{(ingen seriorrelasjon)} \end{matrix}$$

$$ii) E(\eta_i, \eta_j) = \begin{cases} \sigma_\eta^2 & \text{hvis } i=j \\ 0 & \text{ellers} \end{cases} \quad \text{(sikres ved tilfeldig utvalg)}$$

$$iii) E(\eta_i, \epsilon_{jt}) = 0 \quad \text{for alle } i, j, t \quad \text{(uavhengighet)}$$

$$iv) E(\epsilon_{it} | X_{it}) = 0$$

Men her har vi at ϵ_{it} inngår i η_i , slik at

$$E(\eta_i | X_{it}) \neq 0$$

og dermed vil MKM anvendt på (3) gi utelat variabel skjevhet for β_1 .

Vi skriver istedet (3) med individspesifikt konstantledd

$$(4) \quad y_{it} = \beta_{0i} + \beta_1 x_{it} + \epsilon_{it} \quad \text{der } \beta_{0i} = \beta_0 + \eta_i$$

Denne likningen summeres over alle t , og deles på T ,

$$(5) \quad \bar{y}_i = \beta_{0i} + \beta_1 \bar{x}_i + \bar{\epsilon}_i \quad \text{der} \quad \begin{cases} \bar{y}_i = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T y_{it} \\ \bar{x}_i = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T x_{it} \\ \bar{\epsilon}_i = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T \epsilon_{it} \end{cases}$$

→ er individspesifikk gjennomsnitt

$$\text{Merk at } \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T \beta_{0i} = \frac{1}{T} \cdot T \beta_{0i} = \beta_{0i}$$

siden leddet ikke varierer i tidsdimensjonen

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Trækker (5) fra (4) og får

$$(6) y_{it} - \bar{y}_i = \beta_1(x_{it} - \bar{x}_i) + (\epsilon_{it} - \bar{\epsilon}_i)$$

hvor $\bar{y}_i$ og $\bar{x}_i$ kutter oss med alle utelatte variabel-problemet ettersom $\bar{y}_i$ og $\bar{x}_i$ har transformert bort det individualspesifikke restleddet $\Rightarrow$ fixed effect transformasjonen

En alternativ transformasjonsmetode er den såkalte first difference

(4) på første differens gir

$$(7) \Delta y_{it} = \beta_0 + \beta_1 \Delta x_{it} + \Delta \epsilon_{it} \quad \text{hvor} \quad \Delta y_{it} = y_{it} - y_{it-1}$$

$$\Delta x_{it} = x_{it} - x_{it-1}$$

$$\Delta \epsilon_{it} = \epsilon_{it} - \epsilon_{it-1}$$

Trækker (7) fra (5) får vi
ligner transformert bort problemleddet

$$(8) y_{it} - \Delta y_{it} = \beta_1(x_{it} - \Delta x_{it}) + \epsilon_{it} - \Delta \epsilon_{it}$$

Både (6) og (8) kan estimeres ved bruk av MKM og vi vil forenklingste estimer på β_1 (antatt at $\bar{y}_i$ ikke har senkrelerte restledd, har vi det bør (8) benyttes ettersom restleddet her er mer "quasi")

Både FE og FD er god løsning. Problemet kan være at $\bar{y}_i$ har lite (eller ingen) variasjon i forklaringsvariabel dersom denne varierer lite over tid - husk at $\bar{y}_i$ kun utnytter variasjon i tidssammenheng her, $\bar{y}_i$ har lidd ut individvariasjon. Dette vil isfall gi upresist estimer på β_1 (stor varians). Det er dessuten ikke sikkert $\bar{y}_i$ har paneldata tilgjengelig.

4) Instrumentvariabelmetoden (IV)

får på tilbake til modellen

$$(1) y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + u_i$$

der problemet er at $\text{cov}(x_i, u_i) \neq 0$; et endogenitetsproblem og utelatte variabel.

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Anta ~~at~~ at det finnes en variabel, z_i , som har følgende egenskaper:

i) $Cov(x_i, z_i) \neq 0$

variabelen z er altså korrelert med forklaringsvariabel x .

→ relevant

Dette kan vi teste ved å estimere modellen

$$x_{ii} = \pi_0 + \pi_1 z_{ii} + u_i \quad E(u_i | z_{ii}) = 0$$

og kjøre t-test på $\hat{\pi}_1$. Vi går da ut fra nullhypotesen $H_0: \pi_1 = 0$, og dersom vi får forkastet denne (se mer om t-test i oppg 2) er z_i relevant instrument for x_i .

✓

ii) $Cov(z_i, u) = 0$

variabelen z skal altså ikke være korrelert med restleddet

- eksogenitet

Dette vil si at z_i ikke skal påvirke y_i , når vi har kontrollert for effekten av x_i

Med disse egenskapene kan z_i brukes som instrument for x_i . Intuisjonen er at x_i består av en eksogen og en endogen del, hvor den eksogene delen kan representeres av z_i .

Skal vi se at vi ved å bruke z_i som IV får konsistent $\hat{\beta}_1$, dvs at $\hat{\beta}_1$ går mot β_1 i sannsynlighetsgrense når $n \rightarrow \infty$.

Når vi fortsatt antar $E(u_i) = 0$, er

$$E(y) = \beta_0 + \beta_1 E(x_i)$$

Trkker dette fra (1)

$$y_i - E(y) = \beta_1 (x_{ii} - E(x_i)) + u_i$$

Ganger med $(z_{ii} - E(z_i))$ og tar forventning på begge sider

$$E[(y_i - E(y))(z_{ii} - E(z_i))] = \beta_1 E[(x_{ii} - E(x_i))(z_{ii} - E(z_i))] + E[u_i(z_{ii} - E(z_i))]$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

$$\text{COV}(y, z) = \beta_1 + \text{COV}(x, z) + \text{COV}(u, z)$$

Gitt ii) for u

$$\beta_1 = \frac{\text{COV}(y, z)}{\text{COV}(x, z)}$$

Erstatter vi nå populasjonsmomentene med sine empiriske momenter finner vi IV-estimator ved momentmetoden som

$$\hat{\beta}_1^{IV} = \frac{\frac{1}{n} \sum (y_i - \bar{y})(z_i - \bar{z})}{\frac{1}{n} \sum (x_i - \bar{x})(z_i - \bar{z})} = \frac{\sum (y_i - \bar{y})(z_i - \bar{z})}{\sum (x_i - \bar{x})(z_i - \bar{z})}$$

Tar nå sannsynlighetsgrensen på hver side

$$\begin{aligned} \text{Plim } \hat{\beta}_1^{IV} &= \frac{\text{plim } \frac{1}{n} \sum (y_i - \bar{y})(z_i - \bar{z})}{\text{plim } \frac{1}{n} \sum (x_i - \bar{x})(z_i - \bar{z})} \\ &= \frac{\text{COV}(y, z)}{\text{COV}(x, z)} = \beta_1 \end{aligned}$$

Der den første leddet følger av at empiriske momenter vil konvergere mot sine respektive sanne populasjonsverdier når $n \rightarrow \infty$, og den andre leddet følger av ii) er sann.

Ser at også i) er nødvendig i argumentet, ettersom u ikke kan ha null i teller!

$\rightarrow \hat{\beta}_1^{IV}$ er konsistent estimator, og vi har derfor løs en god løsning på endogenitetsproblemet utelat variabel påfører oss.

Merk imidlertid at variansen til $\hat{\beta}_1^{IV}$ er større enn $\hat{\beta}_1^{OLS}$ (for ved OLS estimator (1)), ettersom variansen i z er mindre enn variansen i x - siden z jo bare fanger opp den eksogene delen av x - og dette gir altså mindre presist β_1 -estimat. Jo mindre korrelasjon, mellom z, og x, jo større er variansen i $\hat{\beta}_1^{IV}$.

Merk også at $\hat{\beta}_1^{IV}$ alternativt kan finnes ved 2-steps MKM. Første steg vil være å estimere redusert form likningen, $x_{1i} = \pi_0 + \pi_1 z_i + u_i$, ved MKM,

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Kvadrat u_i finnes predikerte verdier for x_i

$$\hat{x}_{ii} = \pi_0 + \pi_1 z_{ii}$$

Andet steg blir så å estimere koeffisienten β_1 , men
 muss x_{ii} erstattes med predikert verdi

$$u_i = \beta_0 + \beta_1 \hat{x}_{ii} + \text{stov}_i$$

Ved MM kan også her finnes u_i samme $\hat{\beta}_1$ som
 ved instrumentvariabel metoden

2-steps MM er mer praktisk dersom u_i har flere
 variable som kan brukes som instrument for x_i .
 Prosedyren er da tilsvarende som over bare at
 u_i får flere z -er i tillegg som instrument
 som så brukes til å finne predikert x .

Vi har nå sett på 4 metoder for hvordan u_i
 kan få frem dersom utelatt variabel ikke er
 observerbar.
 Merk at utfordringen i løsning 4) er å finne
 et instrument z .

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Oppg 2 Analyse av lønnsforskjeller mellom toppledere i USA

$n = 46\ 670$ (bedrifter)

Wage - årslønn (dollar)
 Marketvalue - markedsverdi av bedriften (milliarder dollar)
 return - årsreturkastning, målt i %

Female = $\begin{cases} 1 & \text{hvis toppleder er kvinne} \\ 0 & \text{hvis mann} \end{cases}$

Estimerer modellen

$$(1) \ln(\text{wage})_i = \beta_0 + \beta_1 \text{Female}_i + u_i$$

og får

$$\widehat{\ln(\text{wage})}_i = \underbrace{(0,48)}_{(0,01)} - \underbrace{0,44}_{(0,05)} \text{Female}_i$$

a) $\hat{\beta}_1 = -0,44$
 hvordan tolkes β_1 ?

Differensierer ligning (1)

$$\frac{1}{\text{wage}} d\text{wage} = \beta_1 d\text{Female}$$

$$\beta_1 = \frac{d\text{wage}}{\text{wage}} \cdot \frac{1}{d\text{Female}}$$

$$100 \beta_1 = \frac{d\text{wage}}{\text{wage}} \cdot 100 \cdot \frac{1}{d\text{Female}}$$

Altså gir $100 \cdot \beta_1$ %-us endring i wage når topplederen er kvinne or ikke mann

✓ Estimert modell sier altså at kvinner har 44% lavere lønn enn menn!

✓ NB! Dette er en tilnærming! Eksakt %-us forskjell er gitt ved $100(e^{\beta_1} - 1) = -35,6$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

b) La meg først få forklare t-test generelt, da denne vil gå igjen i oppgaver

Føljende ting:

MLR1: multiplere under populasjonsmodell

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_k x_k + u$$

Har altså k forklaringsvariable

MLR2: tilfeldig utvalg, dvs $Cov(u_i, u_j) = 0$ for $i \neq j$
 For da empirisk modell

$$u_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \dots + \beta_k x_{ik} + u_i$$

MLR3: Variasjon i alle forklaringsvariable, og ikke eksakt multikollinearitet (dvs at ingen av forklaringsvariablene må være en lineær kombinasjon av de andre)

MLR4: $E(u | x_1, x_2, \dots, x_k) = 0$

Forventet restledd betinget på alle variable skal være null

$$E(\beta_j | x_1, x_2, \dots, x_k) = \beta_j$$

Dersom MLR1-MLR4 holder er NCM-estimatoren eneinningsrett (if oppg 1)

MLR5: homoskedastisitet, dvs konstant restleddvarians

$$\text{Var}(u | x_1, x_2, \dots, x_k) = \sigma^2$$

kan også skrives: $\text{Var}(y | x_1, x_2, \dots, x_k) = \sigma^2$

Dersom MLR1-MLR5 holder er NCM-estimatoren BLUE (best linear unbiased estimator), dvs at de er estimatortene med minst varians når de også er eneinningsrette.

Vi får her at varians til estimator:

$$\text{Var}(\hat{\beta}_j | x_1, x_2, \dots, x_k) = \frac{\sigma^2}{SST_j (1 - R_j^2)} \quad j = 1, 2, \dots, k$$

$$\text{dvs } SST_j = \sum (x_{ij} - \bar{x}_j)^2$$

og R_j^2 kommer fra regresjonen

$$x_{ij} = \alpha_0 + \alpha_1 x_{i1} + \dots + \alpha_j x_{ij-1} + \alpha_{j+1} x_{ij+1} + \dots + \alpha_k x_{ik} + \epsilon_{ij}$$

$$\text{Standardavvik: } Sd(\hat{\beta}_j) = \sqrt{\frac{\sigma^2}{SST_j (1 - R_j^2)}}$$

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

Residualvariansen, σ^2 , vil være ukjent parameter, og vi har forventningsrett estimator ved

$$\hat{\sigma}^2 = \frac{SSR}{n-k-1}, \quad E(\hat{\sigma}^2) = \sigma^2$$

Slik at estimert varians på β_1 -estimert ved MCM er

$$\text{Var}(\hat{\beta}_1 | x_1, \dots, x_k) = \frac{\hat{\sigma}^2}{SST_1(1-R_1^2)}$$

og får estimert standardavvik (=standardfeil)

$$se(\hat{\beta}_1) = \sqrt{\frac{\hat{\sigma}^2}{SST_1(1-R_1^2)}}$$

MLRE: normalfordelte residual, $u \sim N(0, \sigma^2)$

Under MLRE-MLRE er

$$\hat{\beta}_1 \sim N(\beta_1, \text{Var}(\hat{\beta}_1)) \quad \text{normalfordelt}$$

$$\frac{\hat{\beta}_1 - \beta_1}{se(\hat{\beta}_1)} \sim N(0, 1) \quad \text{standard normalfordelt}$$

og da med estimert standardavvik

$$\frac{\hat{\beta}_1 - \beta_1}{se(\hat{\beta}_1)} \sim t_{n-k-1} \quad \text{t-fordelt med } n-k-1 \text{ frihetsgrader (df)}$$

Har nullhypotesen: $H_0: \beta_1 = 0$, mot alternativ hypotesen $H_1: \beta_1 \neq 0$.

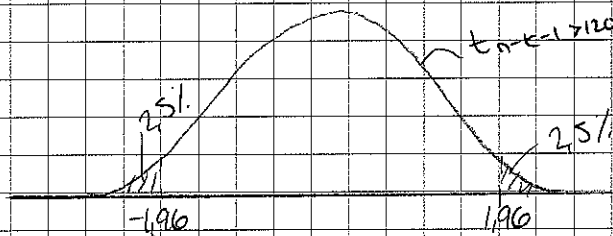
Hvis H_0 er sann, og vi har $n > 120$, får vi at

$$\frac{\hat{\beta}_1}{se(\hat{\beta}_1)} \text{ er t-fordelt med } > 120 \text{ df.}$$

Dette betyr at det er 5% sannsynlighet for at verdien på variabelen er større enn 1,96 eller mindre enn -1,96.

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Grafisk

Her er kritisk verdi, $c = 1,96$, og signifikansnivå 5%.

Dersom $t^{obs} = \hat{\beta}_j / Se(\hat{\beta}_j)$ er større enn $1,96$ eller mindre enn $-1,96$ kan vi forkaste H_0 med 5% sannsynlighet for at vi forkaster riktig hypotese (dvs type I feil).
 Altså forkaster vi H_0 dersom

$(t^{obs}) > c$ for alle signifikansnivå, og vi sier isfall at β_j er signifikant forskjellig fra null på $\alpha\%$ -nivå, da det er uten sannsynlig å observere en slik t^{obs} dersom H_0 er sann.

For $n > 120$ har vi at

$c = 2,56$ for $\alpha = 1\%$ (antar, siden ikke har fordeling matriser, og ikke husker helt!)

I oppgaven er $\hat{\beta}_1 = -0,44$, $Se(\hat{\beta}_1) = 0,05$

Vi skal undersøke om kunnelige toppledere diskrimineres, dvs

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 < 0$$

↳ ensidig test

ingen diskriminering
 diskriminering

✓ $t^{obs} = \frac{-0,44}{0,05} = -8,8$

For ensidig test er $c = 1,96$ på 2,5%-nivå

Har at $t^{obs} < -c$, for alle meningsfulle signifikansnivå.

Gitt at modell (1) er sann modell viser altså resultat at kvinner klart diskrimineres.

✓ Her er det midlertidig mulig å anta at modell (1) utelater relevante forklaringsvariable som er knyttet med femaler, og som vi bør kontrollere

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

for for å unngå utelatelse av variabelskjevet i β_1 -estimater (if case 1). Altså er det sannsynlig at $E(u | female) \neq 0$

g)

$$(2) \ln(wage)_i = \beta_0 + \beta_1 \text{Female}_i + \beta_2 \ln(\text{marktv}.)_i + \beta_3 \text{return}_i + u_i$$

Estimert

$$\ln(wage)_i = 3,86 - 0,28 \text{Female}_i - 0,37 \ln(\text{marktv}.)_i + 0,04 \text{return}_i$$

(0,03)   (0,04)   (0,004)   (0,003)

Se nå at β_1 faller til $-0,28$.

✓ Dette skyldes nok at u_i nå har inkludert variable som var korrelert med female, og dermed har rullet opp (i tillegg nok av) skjeveten i β_1 .
Se spesielt at

$$t_{\beta_2}^{\text{obs}} = \frac{-0,37}{0,004} = -9,25$$

som viser at marktv. er relevant forklarer-variabel for wage (β_2 er klart statistisk signifikant forskjellig fra null; $t_{\beta_2}^{\text{obs}} / > c$ for alle meningsfulle α).

Siden $t_{\beta_3}^{\text{obs}} = \frac{0,04}{0,003} = 1,33$, er ikke β_3 statistisk

signifikant forskjellig fra null for noe tilfredsstillende signifikansnivå, og jeg velger å ikke diskutere denne parameter - ser ikke ut til å være relevant

Siden estimatet på β_1 faller ved inkludering av den relevante variabelen "marktv.", og marktv. har en signifikant negativ effekt på wage, er det ut fra diskusjonen i oppg. 1 rimelig å anta at female og marktv. er positivt korrelert, slik at β_1 underestimeres når marktv. utelates

d) Skal tolke β_2

Differensielt (2) mhp wage og marktv. (mv)

$$\frac{1}{wage} \Delta wage = \beta_2 \frac{1}{mv} \Delta mv$$

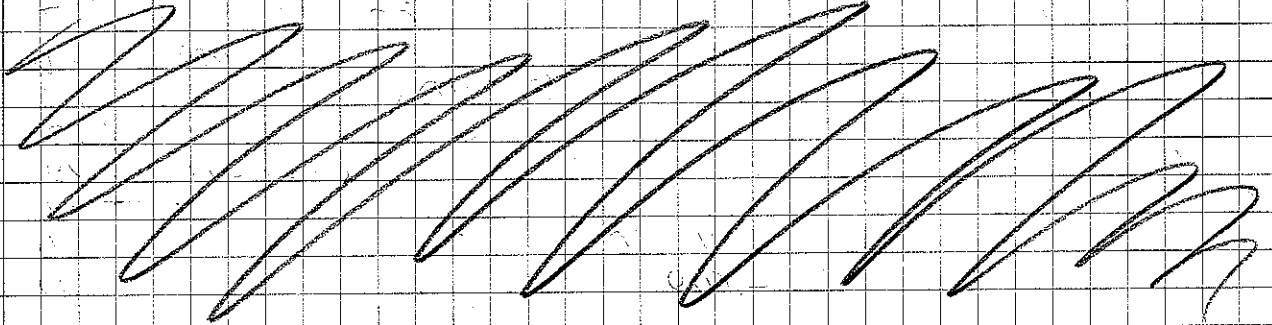
$$\beta_2 = \frac{\frac{\Delta wage}{wage}}{\frac{\Delta mv}{mv}} = \frac{\frac{\Delta wage}{wage} \cdot 100}{\frac{\Delta mv}{mv} \cdot 100}$$

Den gule kopien beholder du

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Altså ser vi at β_2 gir %-vis endring i toppledernes lønsmåling for 1% økning i markedsverdi, med andre ord elasticiteten

✓ Med $\beta_2 = -0,37$ har vi at 1% økning i markedsverdien, reduserer topplederslønna med 0,37%

e) Dersom store bedrifter er mer i betydningen høy markedsverdi, tyder resultatene her på at store bedrifter har større sannsynlighet for å ha kunnelige toppledere. Dette ut fra diskusjonen i c) der vi fant at korrelasjonen mellom female og markedsverdi er positiv

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Oppgave 3:

Panelanalyse

48 stater i USA, perioden 82-88 (7 år)

 Data: 336 observasjoner, $n \cdot T = 48 \cdot 7$

DEATH - trafikkdødsfall per 10 000 innbyggere

BEERTAX - ølskatt målt i dollar pr kasse øl

UNEMP - arbeidsledighetsrate i %

REALINC - realinntekt pr innbygger

$$\overline{\text{DEATH}} = 2$$

$$\overline{\text{BEERTAX}} = 0,50$$

$$a) \text{DEATH}_{it} = 0,36 \text{BEERTAX}_{it} + \epsilon_{it}$$

(0,05)

$$i = 1, 2, \dots, n$$

$$t = 1, 2, \dots, T$$

Altis har vi her et estimat, $\hat{\beta}_1 = 0,36$, som sier at dersom ølskatt pr kasse øl øker med 1 dollar, vil antall dødsfall per 10 000 innbyggere øke med 0,36.

Sammenheng er ^{sterk} statistisk signifikant ($t_{\hat{\beta}_1} = 7,2$)

Dette er kontraintuitivt. En skulle tro at økt ølskatt skulle gi lavere trafikkdødsfall (og dermed lavere ølkonsum $\rightarrow$ mindre ruslering $\rightarrow$ færre ulykker).

Vi kan lukte det utelatte variabelskjivnet. Dette kan være både statsspesifikke variable (varierer mellom stater, men ikke over tid), og tidsspesifikke variable (varierer over tid, men ikke mellom stater, gjeldende makrovariable for USA som helhet).

Vi kan kontrollere for disse i en sleng ved å inkludere tidsdummyer og statsspesifikke dummyer - eller ekvivalent: fixed effects konstanter for hver stat.

✓

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

Dette er gjort, og nå vil uteløst konstantene bli vi (og vi har inkludert også unemp og realinc til kontroll)

$$DEATH_{it} = -0,45 BEERTAX_{it} - 0,003 UNEMP_{it} + 1,81 \ln(REALINC)_{it}$$

(0,22)   (0,02)   (0,07)

b) Nå er effekten av BEERTAX: $\hat{\beta}_1 = -0,45$

Resultatet sier altså at en økning av oljescatten på 1 dollar vil redusere antall dødsfall per 10 000 innbygger med 0,45.

Dermed må vi ha at en økning av oljescatten med 0,50 \$ per kasse må redusert antall trafikkdødsfall per 10 000 innbygger med $0,5 \cdot 0,45 = 0,225$. (Mer: alt annet likt, i gjennomsnitt)

Har at

$$t_{\hat{\beta}_1}^{obs} = \frac{\hat{\beta}_1}{se(\hat{\beta}_1)} \sim t_{n-k-1}$$

($n-k-1 > 120$ nok!)

Da har vi (i oppg 2b) sett at

$$P(-1,96 \leq \frac{\hat{\beta}_1 - \beta_1}{se(\hat{\beta}_1)} \leq 1,96) = 95\%$$

omformet

$$P[\hat{\beta}_1 - 1,96 \cdot se(\hat{\beta}_1) < \beta_1 < \hat{\beta}_1 + 1,96 \cdot se(\hat{\beta}_1)] = 0,95$$

Slik at et 95%-konfidensintervall for effekten av oljescatt på trafikkdødsfall er

$$\begin{aligned} & [-0,45 - 1,96 \cdot 0,22, -0,45 + 1,96 \cdot 0,22] \\ & = \underline{[-0,8812, -0,0188]} \end{aligned}$$

Mer at dette ikke betyr at det er 95% sjanse for at β_1 ligger i dette intervallet, men at 19 av 20 slike analyser vil sann effekt, β_1 , ligger i konfidensintervallet

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

c) New Jersey har 8,1 millioner innbyggere
 har skatt på 18 per kasse i 1988
 skatten vil røde 0,45 pr 10 000 innbyggere
 dermed vil skatten røde

$$\checkmark \quad \frac{8\,100\,000}{10\,000} \cdot 0,45 = 364,5$$

mennesker i staten i 1988

For å finne 95% konfidensintervall her, bruker
 vi resultatene fra b)

hus $\beta_1 = -0,8812$ rødes

$$\frac{8\,100\,000}{10\,000} \cdot 0,8812 \approx 714 \quad \text{mennesker}$$

hus $\beta_1 = -0,0188$ rødes

$$\frac{8\,100\,000}{10\,000} \cdot 0,0188 = 15,2 \quad \text{mennesker}$$

95% konfidensintervallet her blir altså

$$\checkmark \quad [15,2, 714]$$

$$d) \quad t_{\beta_2}^{obs} = \frac{-0,063}{0,012} = -5,25 \quad |t^{obs}| > 1,96$$

Arbeidsledighetsraten har en statistisk signifikant (negativ)
 effekt på trafikkdødsfall.

Nærmere bestemt viser resultatene at 1%-poenget
 økning i arbeidsledighetsraten reduserer antall
 dødsfall pr 10 000 innbyggere med 0,063
 (alt annet likt)

$$\checkmark \quad t_{\beta_3}^{obs} = \frac{1,81}{0,47} = 3,85 > 1,96$$

→ β_3 i Realinc har en statistisk signifikant effekt
 på trafikkdødsfall, er positiv.

Modellen differensiert mhp DEATH og REALINC gir
 $d\text{DEATH} = \beta_3 \frac{1}{\text{REALINC}} \cdot d\text{REALINC}$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

$$\beta_3 = \frac{\Delta \text{DEATH}}{\Delta \text{REALINC}} \cdot \text{REALINC}$$

Slik at

$$\frac{\beta_3}{100} = \frac{\Delta \text{DEATH}}{\Delta \text{REALINC}} \cdot 100$$

Dermed viser $\beta_3/100$ endringen i DEATH for 1% økning i REALINC.

Når REALINC-teksten øker med 1% øker dødsfall pr 10 000 innbyggere med 0,0181. Dette kan også ha å gjøre med at kalkulasjon av trafikker øker med 1% hvert år.

e) REALINC-teksten i New Jersey øker med 1% neste år. Skal finne prediksjon av endring i trafikerdødsfall i staten neste år.

1% økning i REALINC-teksten vil vi øker dødsfall pr 10 000 innbyggere med 0,0181.

Da øker antall trafikerdødsfall i NJ:

$$\frac{8\,100\,000}{10\,000} \cdot 0,0181 = \underline{14,66}$$

Finner først 90% - konfidensintervall for β_3 . Antar (mer eller mindre) at $c = 1,645$ for $\alpha = 10\%$. Altså har vi

$$P(-1,645 < \frac{\hat{\beta}_3 - \beta_3}{\text{Se}(\hat{\beta}_3)} < 1,645) = 90\%$$

Os vi får på samme måte som tidligere 90% konfidensintervall som

$$\left[\hat{\beta}_3 - 1,645 \cdot \text{Se}(\hat{\beta}_3), \hat{\beta}_3 + 1,645 \cdot \text{Se}(\hat{\beta}_3) \right]$$

$$= [1,03685, 2,58315]$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

 Hus $\beta_3 = 1,03685$, eller trafikdødsfall med

$$\frac{8\,100\,000}{10\,000} \cdot \frac{1,03685}{100} = 8,398$$

 Hus $\beta_5 = 2,58315$, eller trafikdødsfall med

$$\frac{8\,100\,000}{10\,000} \cdot \frac{2,58315}{100} = 20,924$$

Altså er vi 90% konfidensintervall for produksjonen:

$$[8,398, 20,924]$$

f) Hypotese: arbeidsløsheten har stor effekt på trafikdødsfall i de vestlige statene i USA.

 Definer (statsspesifikk) dummyvariabel, V_i

$$V_i = \begin{cases} 1 & \text{hus staten er av de vestlige statene} \\ 0 & \text{hus østlig} \end{cases}$$

Jeg ville så inkludert et interaksjonsledd mellom denne variabelen og arbeidsløsheten i modellen, altså:
(for ikke med konstantleddet her heller...)

$$\text{DEATH}_{it} = \beta_1 \text{BEERTAX}_{it} + \beta_2 \text{UNEMP}_{it} + \beta_3 (\text{REALINC}_{it}) + \delta_1 V_i \text{UNEMP}_{it} + \text{støy}_i$$

Effekten av UNEMP på DEATH er på

$$\beta_2 + \delta_1 V_i$$

- som altså avhenger av staten ligger på vest eller østside.

Test hvorvidt effekten av arbeidsløsheten er stor på vestlige stater blir da å teste nullhypotesen

$$H_0: \delta_1 = 0 \quad \text{mot alternativ: } H_1: \delta_1 < 0$$

(husk at $\beta_2 < 0$)

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

Testen blir altså å estimere modellen via vanlig
 MM. Deretter testes H_0 ved vanlig t-test.
 dersom $t_{\text{stat}} < -c$ for valgt α
 forkastes H_0 , og vi har bevis at i vestlige
 stater er det større effekt av ledigheten på
 trafikkskadefall

g) Snøerholds påvirkning på trafikkskadefall.

$$1) \widehat{DEATH}_{it} = \hat{\beta}_1 BEERTAX_{it} + \hat{\beta}_2 UNEMP_{it} + \hat{\beta}_3 \ln(REALINC)_{it} + \hat{\beta}_4 AVERAGESNOW_{it}$$

Hvor AVERAGESNOW er gjennomsnittlig (over tid) snøfall
 i hver stat $i=1, \dots, 48$.

Dette er altså en statsposisive variabel
 Men vi må huske at i den utvalgte modellen
 har vi inkludert fixed effects konstanter for hver
 stat. AVERAGESNOW er en variabel som
 inkluderer i konstanten (if individuelt
 konstantverd, if oppg). Når vi har inkludert
 fixed effect konstanter kan vi ikke ha
 AVERAGESNOW som forklaringsvariabel, for da
 vil vi få perfekt multikollinearitet mellom
 forklaringsvariable. Husk MUR3 forbod dette.

Forskeren kan altså ikke kjøre regresjon med
 AVERAGESNOW som forklaringsvariabel i denne
 modellen, og har derfor ingen nytte av å
 samle inn slike data

$$2) \widehat{DEATH}_{it} = \hat{\beta}_1 BEERTAX_{it} + \hat{\beta}_2 UNEMP_{it} + \hat{\beta}_3 \ln(REALINC)_{it} + \hat{\beta}_5 SNOW_{it}$$

Her har variabelen bare variasjon både mellom
 stater og over tid. Sistnevnte girer at vi
 ikke får perfekt multikollinearitet som over,
 og MM på denne vil fungere!

Forskeren bør dermed velge denne framgangsmåten
 for å analysere snøerholdene.